

SECRETS I MISTERIS DE GAUDÍ

LA CASA BATLLÓ DE GAUDÍ, VITALITAT I FRESCOR A L'OBRA D'UN ARQUITECTE. EL FONS DEL MAR AL PASSEIG DE GRÀCIA DE BARCELONA

Quan l'industrial tèxtil Josep Batlló i Casanovas i la seva dona Amàlia Godó van encarregat a l'arquitecte la remodelació d'una finca que havien comprat al passeig de Gràcia, 43, no sabien l'obra sorprenent amb què es trobarien en acabar-se. Probablement tampoc Gaudí no

havia previst totes les possibilitats que li oferia aquesta colossal reforma; era l'any 1904 i Gaudí tenia 52 anys. Aquesta obra correspon a una etapa de gran vitalitat i alhora d'absoluta maduresa, aconseguida després de l'experiència de la Casa Calvet i d'altres tan importants com el Palau Güell o la Casa Vicenç.

La reforma completa d'aquesta finca es va realitzar en dos anys, segons consta als arxius, des de 1904 fins a 1906, la qual cosa, des del punt de vista constructiu, va ser un procés molt curt, donades les característiques de la restauració. El cuc es va convertir ràpidament en una magnífica papallona.

Les lleus ondulacions de la façana es van aconseguir esculpint el maó i l'estucat de la façana antiga per aconseguir una sinuositat que, en ser revestida amb vidre trossejat de colors i discs de diferents mesures de ceràmica del taller de Sebastià Ribò, va donar tal lluminositat i brillantor a les seves crestes ondulades que indiscutiblement ens fa pensar en les ondulacions marines.

Es va desmuntar la part baixa de l'edifici i es va fer de nou amb pedra de Montjuïc esculpida, i s'hi van afegir la golfa doble i la torre que allotja l'escala de cargol que uneix la cinquena planta amb la primera golfa. El constructor que va rebre l'encàrrec, José Bayó Font, va explicar totes les vicissituds que van patir en realitzar el canvi d'aquesta finca de sis plantes per transformar-la tant estructuralment com estèticament. En realitat és molt poc el que ha quedat de l'edifici original. El canvi del que hi havia al que Gaudí volia que hi hagués era realment més difícil que si haguessin construït una nova casa.

La façana del passeig de Gràcia es va apuntalar a l'alçada del primer pis i es van demolir la planta baixa i la primera planta i, després de quatre arriscats dies, on es va tenir feta fora tota la part superior de l'edifici, se'n van anar col·locant una a una les meravelloses pedres gresos tallades pels tallers del picapedrer Barceló i Germans amb formes esculpides de caràcter orgànic. Es van posar i es van ajustar les primes columnes que havien d'aguantar cada una les 80 tones de pes de la façana formant arcs estructurals, ja que no s'hi van col·locar bigues de cap tipus ni cap peça metàl·lica.

© ARXU HISTÒRIC DEL COL·LEGI D'ARQUITECTES DE CATALUNYA

És evident que de l'antiga façana de l'edifici es van aprofitar les obertures, respectant-se les ubicacions i les mides de les finestres ja existents, i això va marcar una proporció en les alçàries dels pisos. A més, es van ampliar els celoberts, aconseguint així una major ventilació i, el que per a Gaudí era més important, una major lluminositat dels habitatges. Es va col·locar a sobre una gran claraboia de vidre amb estructura de ferro, com era habitual en aquella època, per evitar la pluja; aquesta claraboia queda dividida en dues parts i separada per l'ascensor i per l'escala del veïnat.

En les fotografies que tenim de 1906 no queda gaire clar si els balcons eren de color negre o vori, possiblement pintats amb la tècnica del duco. Els daurats es feien amb betum de Judea i amb pa d'or trençat, que s'aplicava sobre el betum de Judea. Això donava esquerdes de daurat i protegia el ferro.

A la façana hi havia originalment una contraporta de fusta que tapava l'entrada dels carruatges, després es van col·locar els vidres i finalment una porta igual que la de l'entrada, de ferro forjat, simètrica amb la porta de l'edifici, fet que desequilibra tot el pes de la façana. Quan la llum del matí incideix lateralment sobre la façana, es produeix un efecte d'iridiscència, contrastat per les ombres llançades per les lloses de pedra i les baranes dels balcons de ferro colat. Aquest balcons de ferro es van fondre utilitzant uns models de guix que van ser realitzats pels modelistes i escultors del temple de la Sagrada Família. En una foto de l'època veiem un d'aquests models d'escaiola, espart i filferros que espera sobre el terra per ser portat a la farga, on, sota el procediment de la terra, es fonia. Només donarem la mesura del més petit dels balcons, que és el que està a la golfa, amb forma de carxofa i d'un diàmetre d'1,30 m d'alçària. Gaudí va ser potser l'arquitecte que millor va conèixer els materials i que millor va saber com il·lusionar els artesans i extreure dels materials i dels artesans el millor ■

CERÀMICA I VIDRE DE LA FAÇANA DE LA CASA BATLLÓ

LUIS GUEILBURT ©